

Turist Rehberlerinde Öz Saygı, Yaşam Doymumu ve Kariyer Tatmini İlişkisi (The Relationship Between Self-Esteem, Life Satisfaction, and Career Satisfaction Among Tourist Guides)**

* Ayşen ACUN KÖKSALANLAR ^a

^a Uludağ University, İznik Vocational School, Department of Travel-Tourism and Entertainment Services, Bursa/Türkiye

Makale Geçmişi

Gönderim Tarihi: 15.08.2025

Kabul Tarihi: 22.01.2026

Anahtar Kelimeler

Turist rehberleri

Öz saygı

Yaşam doymumu

Kariyer tatmini

Keywords

Tourist guides

Self-esteem

Life satisfaction

Career satisfaction

Makalenin Türü

Araştırma Makalesi

Öz

Bu çalışmanın amacı turist rehberlerinde öz saygı, yaşam doymumu ve kariyer tatmini arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmanın evrenini eylemli turist rehberleri oluşturmaktadır. Turist rehberlerine ulaşabilmek için kolayda örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Araştırmada nicel araştırma yöntemi benimsenmiştir. Veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. 200 turist rehberine demografik özelliklerle ilgili soruların ardından öz saygı, yaşam doymumu ve kariyer tatmini ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Araştırmada değişkenlerin normal dağılım gösterdiği belirlendiği için verilerin analizinde parametrik yöntemler kullanılmıştır. Araştırma sonucunda turist rehberlerinin öz saygı düzeylerinin, kariyer tatminlerinin ve yaşam doyumlarının yüksek olduğu belirlenmiştir. Araştırmada turist rehberlerinin kariyer tatmini arttıkça yaşam doyumunun da arttığı belirlenmiştir. Yaş değişkenine göre yapılan analizlerde, yaş ilerledikçe yaşam doyumunun da arttığı belirlenmiştir. Evli bireylerin bekar bireylere göre hem yaşam doyumları hem de kariyer tatminleri daha yüksektir. Ülkesel çalışma kartına sahip turist rehberlerinin hem öz saygı düzeyleri hem de yaşam ve kariyer tatminleri daha yüksek belirlenmiştir. Ayrıca daha uzun yıllar rehberlik yapmış kişilerin öz saygı düzeyleri, yaşam doyumları ve kariyer tatminleri daha yüksek olarak tespit edilmiştir.

Abstract

The purpose of this study is to examine the relationship between self-esteem, life satisfaction, and career satisfaction among tourist guides. The study population consists of actively working tourist guides. A convenience sampling method was employed to reach participants. A total of 200 tourist guides responded to questions regarding their demographic characteristics, as well as items measuring self-esteem, life satisfaction, and career satisfaction. The findings revealed that tourist guides generally reported high levels of self-esteem, career satisfaction, and life satisfaction. A positive relationship was identified between career satisfaction and life satisfaction, indicating that higher career satisfaction corresponds with greater life satisfaction. Analyses based on the age variable revealed that life satisfaction increases with advancing age. Married individuals demonstrated both higher life satisfaction and career satisfaction compared to their single counterparts. Tourist guides holding a national work permit exhibited higher levels of self-esteem, life satisfaction, and career satisfaction. Those with more years of professional experience in guiding reported higher levels across all three variables: self-esteem, life satisfaction, and career satisfaction.

* Sorumlu Yazar

E-posta: aysenacun@uludag.edu.tr (A. Acun Köksalanlar)

** Bu çalışma 15-16 Mayıs 2025 tarihinde yapılan 7. Ulusal Turist Rehberliği Kongresi'nde özet bildiri olarak sunulmuştur.

GİRİŞ

6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu'na göre turist rehberliği hizmeti “seyahat acentacılığı faaliyeti niteliğinde olmamak kaydıyla kişi veya grup hâlindeki yerli veya yabancı turistlerin gezi öncesinde seçmiş oldukları dil kullanılarak ülkenin kültür, turizm, tarih, çevre, doğa, sosyal veya benzeri değerleri ile varlıklarının kültür ve turizm politikaları doğrultusunda tanıtılarak gezdirilmesini veya seyahat acentaları tarafından düzenlenen turların gezi programının seyahat acentasının yazılı belgelerinde tanımladığı ve tüketiciye satıldığı şekilde yürütülüp acenta adına yönetilmesi” şeklinde tanımlanmaktadır. Kanuna göre rehberlik yapma yetkisi tanınmış ve bu kapsamda hizmet veren kişiler turist rehberi olarak tanımlanmaktadır. WFTGA (2025) ise turist rehberini “ziyaretçilere kendi seçtikleri dilde rehberlik eden ve bir bölgenin kültürel ve doğal mirasını yorumlayan, genellikle ilgili makam tarafından verilen ve/veya tanınan bölgeye özgü bir yeterliliğe sahip kişi” olarak tanımlamaktadır.

Turist rehberleri turistlere tur boyunca antik kent ve müzelerdeki eserlerin önemini anlatan, herhangi bir eserin önemli bir kültürel miras eseri olduğunu fark ettiren, ülke tanıtımı, ülke imajı ve turist memnuniyeti konusunda önemli rol oynayan turizm sektörünün en önemli paydaşlarıdır (Albuz, 2018; Düzgün, 2023; Yenipınar, 2019). Turizm sektöründe oldukça önemli rol oynayan turist rehberlerinin öz saygı, yaşam doyumu ve kariyer tatmin düzeylerinin belirlenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Çünkü öz saygı kavramı bireylerin kişisel gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır (Orth & Robins, 2019). Yapılan çalışmalar bireylerin öz saygı düzeylerinin kendi sosyal ve iş hayatlarını etkilediğini göstermektedir (Chow, 2005; Barutçu Yıldırım ve Demir, 2017; Arslan, 2019).

Kavramsal Çerçeve

Yaşam Doyumu

Yaşam doyumu, kişinin kişisel olarak seçtiği ölçütlere göre yaşam kalitesinin kapsamlı bir değerlendirmesi olarak tanımlanmaktadır (Lv, Chen, Liu & Benckendorff, 2024). Bu kavram Diener, Lucas & Oishi (2002) tarafından bir bireyin yaşamıyla ilgili bütünsel doyuma ilişkin bilişsel ve duygusal değerlendirmelerini ifade eden bileşik bir yapı olarak tanımlanmıştır. Yaşam doyumu, kişinin yaşamıyla ilgili genel bir iyi olma halidir ve kişinin yaşamının belirli bir döneminde istikrarlı, olumlu bir duygu durumu deneyimleme derecesini ifade etmektedir (Lin, Chen & Filieri, 2017). Bir bireyin genel olarak yaşamdan duyduğu memnuniyet düzeyinin iş, aile, toplum, sağlık vb. gibi çeşitli yaşam alanlarındaki memnuniyet düzeyleriyle ilişkili olduğu çalışmalarda belirtilmiştir (Hagmaier, Abele & Goebel, 2018).

Turist rehberliği alanında yaşam doyumu ile ilgili çeşitli çalışmalara rastlanmıştır. Alrawadieh, Çetin, Dinçer & İstanbullu Dinçer (2018), tarafından gerçekleştirilen çalışmada turist rehberlerinin yaşam doyumu ve iş yaşam kaliteleri arasında pozitif ilişki ortaya konmuştur. Çetinkaya & İstanbullu Dinçer (2021), turist rehberlerinin iş yaşam dengelerinin tükenmişlik ve yaşam doyumuna olan etkisini incelemiştir. Yapılan çalışmanın sonucunda yaşam doyumunun evli olan rehberlerde daha yüksek hissedildiği belirlenmiştir. Ayrıca çalışmada iş yaşam dengesinin yaşam doyumu üzerinde pozitif etkisi olduğu ortaya konmuştur. Deveci & Aymankuy (2021), tarafından gerçekleştirilen çalışmada evli rehberlerin bekar rehberlere göre yaşam doyumlarının daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Çetinkaya & İstanbullu Dinçer (2021a), yaptıkları çalışmanın sonucunda pandemi döneminde turist rehberlerinin çalışma motivasyonları ve yaşam doyumları arasında pozitif bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Çiçekli Ayyıldız & Sahilli Birdir (2023), tarafından gerçekleştirilen çalışmada turist rehberlerinde yaşam doyumu ile mesleki

bağlılıkları arasında anlamlı bir ilişki belirlenmiştir. Akbaş & Buyruk (2024), turist rehberlerinde işe tutkunluk ve iş aile çatışmasının yaşam doyumu üzerindeki etkisini incelemeye yönelik bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Çalışmada işe tutkunluk, dinçlik, adanmışlık ve yoğunlaşmanın yaşam doyumunu pozitif yönde etkilediği tespit edilmiştir. Ayrıca iş aile çatışmasının yaşam doyumunu negatif etkilediği de belirlenmiştir. Cansu (2025), sanal gerçeklik tutumu, merak ve keşfetme düzeyi, yaşam doyumu ve bilinçli kariyer farkındalıklarını araştırdığı çalışmasında evli turist rehberlerin yaşam doyumlarının bekarlara göre daha yüksek olduğunu tespit etmiştir.

Kariyer Tatmini

Kariyer tatmini, bir bireyin kariyerle ilgili hedeflere ve başarıya ulaşmadaki ilerlemesini nasıl değerlendirdiğini kapsamaktadır (Böhm & Blickle, 2025). Kariyer tatmini, bireylerin kendi kariyerlerine ilişkin özgün değerlendirmeleri olarak sıklıkla öznel kariyer başarısının merkezi göstergelerinden biri olarak görülmektedir (Spurk, Abele & Volmer, 2011). Kişinin kendini gerçekleştirmesini, başarıyı ve kariyerinden duyduğu memnuniyeti yansıtan bu kavram kişinin kariyerinde bugüne kadar edindiği deneyimlerin değerlendirmesi anlamına da gelmektedir (Hagmaier, vd., 2018; Korzynski, Protsiuk & Turnley, 2025). Başka bir tanıma göre bu ifade, kişinin kariyer seçimiyle deneyimlediği genel mutluluk düzeyi ve kariyer başarısının ayrılmaz bir parçasıdır. Bir kişinin kariyerinin bir bütün olarak değerlendirilmesinde önemli bir ölçüt olarak görülen bu tanım kişinin genel yaşam kalitesinin veya yaşam tatmininin bir öncüsü veya bileşeni olarak da görülebilir (Srikanth & Israel, 2012; Lounsbury, Loveland, Sundstrom, Gibson, Drost & Hamrick 2003; Lounsbury, Park, Sundstrom & Permberton, 2004). Lounsbury vd., (2004) tarafından yapılan çalışmada kariyer tatmini ve yaşam doyumu arasında pozitif ilişki tespit edilmiştir. Güneş & Özan (2022), çalışmasında kariyer tatmini ve yaşam doyumu arasında pozitif ilişki belirlemiştir. Hagmaier vd., (2018), kariyer tatmini arttıkça yaşam doyumunun da artacağını belirtmiştir.

Literatürde turist rehberliği alanında kariyer kavramı ile ilgili çeşitli çalışmalara rastlanmıştır. Kadın turist rehberlerinde kariyer adanmışlık (Öztor, 2024); iş aile rol çatışması ve kariyer devamlılığı ilişkisi (Demirel, Yumuk & Hacıoğlu, 2021); sınırsız ve çok yönlü kariyer tutumları (Günel, 2022); çok yönlü-sınırsız kariyer tutumlarının kariyer başarısı ve kariyer bağlılığına etkisi (Kale & Günel, 2022); hoşgörü eğilimlerinin kariyer beklentilerine etkisi (Aytekin, 2023); turist rehberlerinde kariyer bağlılığı (Akgün, 2024) gibi konular çeşitli araştırmacılar tarafından çalışılmıştır. Fakat literatürde turist rehberliği alanında kariyer tatmini konusu sınırlı şekilde ele alınmıştır. Toplumsal cinsiyet rolü, iş-yaşam dengesi ve kariyer tatmini konusu Gezer (2020) tarafından araştırılmış ve çalışmanın sonucunda turist rehberlerinin kariyer tatminlerinin yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Öz Saygı

Türk Dil Kurumu'na göre (2024) öz saygı “insanın kendine duyduğu saygı, haysiyet, izzetinefis” olarak tanımlanmaktadır. Özelliklerin ve becerilerin kişilerarası bir değerlendirmesi olan öz saygı, iki ana boyuttan oluşmaktadır: Kişisel değerlendirme (kişinin kendi benlik kavramına ilişkin değerlendirmesi) ve kişisel kapasite değerlendirmesi (kişinin görevlerini etkin bir şekilde yerine getirme becerisine ilişkin gerçekçi beklentileri) (Lars & Ferguson, 2020; Supervia, Bordas, Robres, Blasco & Cosculluela, 2023). Öz saygı, bireylerin önemi, değeri veya kıymetinin genel bir duygusal değerlendirmesi ve bireyin kendine karşı olan olumlu veya olumsuz tutumudur (Rosenberg, 1965; Ma, Zhang, Xu, Wang & Kim 2021).

Öz saygı düzeyi bir kişinin sağlıklı bir kişilik geliştirmesinde önemli bir etkidir. Kişiler kendilerini fiziksel, ruhsal ve kişisel becerileri açısından olumlu yönde değerlendiriyorsa bu kişilerin öz saygılarının yüksek olduğu belirtilmektedir. Eğer kişiler kendileri hakkında olumsuz değerlendirmeler yapıyorlarsa da düşük özsaygıya sahip oldukları söylenmektedir. Yüksek özsaygıya sahip bireylerde zihinsel, duygusal, ahlaki ve sosyal yönden olumlu gelişmeler olur. Ayrıca bu kişiler kendilerine güvenen ve kendilerini değerli, olumlu, beğenilmeye ve sevilmeye layık kişiler olarak görmektedirler. Düşük özsaygıya sahip bireylerde ise kendini yetersiz ve değersiz görme, olaylarla başa çıkabilme yetenekleri olduğuna inanmama, kolay etki altında kalma, utanç ve suçluluk duygularına sık kapılma, kendine ve diğer kişilere güvenememe, sevgi ve dostluk ilişkilerinden kaçınma, yüksek kaygı düzeyi, kendi istek ve ihtiyaçlarını baskı altında tutmaya çalışma, yetersiz insan ilişkileri gibi davranışlar görülmektedir. Bu durum kişilerin bireysel ve sosyal hayatlarını etkileyen bir faktördür (Güçray, 1993; Giri, 2020; Öksüz & Yayıcı, 2024; Yapıcı & Kayıklık, 2005). Bir bireyin bir kişi olarak kendi değerine ilişkin öznel yargıları stres faktörleriyle başa çıkmaya olumlu katkıda bulunmaktadır. Yüksek öz saygıya sahip bireylerin aynı zamanda yüksek düzeyde yaşam doyumu bildirdiği yapılan çalışmalarda belirtilmiştir (Arslan, 2019). Düşük öz saygıya sahip insanlara kıyasla, yüksek öz saygıya sahip olanların daha net öz kavramlara sahip oldukları, depresyona ve kaygıya daha az yatkın oldukları ortaya konmuştur (Lyubomirsky, Tkach & Dımatteo, 2006).

Yapılan çalışmalar kişilerdeki öz saygı düzeyinin kişinin sosyal ve iş hayatını etkilediğini göstermektedir (Güçray, 2001). Barutçu Yıldırım ve Demir (2017) tarafından yapılan çalışmada öz saygı arttıkça kendini engelleme azaldığı belirlenmiştir. Chow (2005) tarafından gerçekleştirilen çalışmada özsaygısı yüksek olan gençlerin daha yüksek yaşam doyumu gösterdikleri tespit edilmiştir. Dienar & Dinear (1995) çalışmasında öz saygı ile yaşam doyumu arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur. Yetim (2003) yüksek yaşam doyumunun yüksek düzeyde bireysellik, öz saygı ve ustalıkla ilişkili olduğunu tespit etmiştir. Arslan (2019) tarafından gerçekleştirilen çalışmada daha yüksek düzeyde sosyal dışlanma bildiren katılımcıların aynı zamanda daha düşük düzeyde dayanıklılık ve öz saygı bildirdiği belirlenmiştir. Hlad'o vd., (2022) çalışmasında öz saygının yaşam doyumu üzerine olumlu bir etkisi olduğunu tespit etmiştir. Pathardikar, Maurya, Sahu & Singh (2023) tarafından yapılan çalışmada öz saygının kariyer tatminini etkilediği belirlenmiştir. Marcionetti & Rossier (2021) çalışmasında yüksek seviyede öz saygının yüksek yaşam doyumunu etkileyebileceği sonucuna ulaşılmıştır. Butkovic, Tomas, Spanic, Hlupic & Bratko (2020) tarafından yapılan çalışmada yüksek öz saygıya sahip bireylerin daha yüksek yaşam tatminine sahip oldukları tespit edilmiştir. Kurnaz, Teke & Günaydın (2020) çalışmasında yaşam doyumu ile öz saygı arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

Bir kişinin hayatta karşılaştığı olaylarda üstesinden gelmede en üst seviyede öne çıkan kişilik özelliği öz saygı olarak belirtilmektedir (Bozkurt, Yemenici & Özkara, 2020). Bu nedenle bu çalışmada turist rehberlerinin öz saygı, yaşam doyum ve kariyer tatmin düzeyleri araştırılmıştır. Ayrıca öz saygı, yaşam doyum ve kariyer tatmini arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığının belirlenmesi de araştırma amaçlarındandır.

Yöntem

Bu çalışmanın amacı turist rehberlerinde öz saygı, yaşam doyum ve kariyer tatmini arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmanın amacı kapsamında şu sorulara yanıt aranmıştır:

- Turist rehberlerinin öz saygı düzeyleri, yaşam doyumları ve kariyer tatminleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

- Turist rehberlerinin cinsiyet, yaş, medeni durum, mesleki deneyim gibi sosyodemografik değişkenleri ile öz saygı, yaşam doyum ve kariyer tatmin düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?

Bu çalışmanın yapılabilmesi için kullanılan soruların 27 Eylül 2024 tarihinde Bursa Uludağ Üniversitesi Araştırma ve Yayın Etik Kurulunca 2024/09 oturumunda 56 karar sayısı ile etik olarak uygunluğuna karar verilmiştir. Araştırmanın evrenini eylemli turist rehberleri oluşturmaktadır. Türkiye’de toplam 13912 turist rehberi mevcuttur. Bu rehberlerden 10576’sı eylemli olarak çalışmaktadır (TUREB, 2025). Fakat evrenin tamamına maliyet, mesafe, ulaşılabilirlik ve zaman gibi çeşitli kısıtlılıklar nedeniyle ulaşılmasının mümkün olmaması nedeniyle araştırmada örneklem grubu seçilmesinin uygun olduğuna karar verilmiştir. Bu çalışmada kolayda örnekleme yöntemi seçilmiştir. Gönüllülük esasına göre katılan birimlerden oluşan kolayda örnekleme, en kısa zamanda ve en az maliyetle bilgi üretilmesine ihtiyaç duyulduğu durumlarda kullanılabilir (Bardakçı & Arslan, 2025). Çalışma kapsamında 200 turist rehberine ulaşılmıştır. Verilerin toplandığı dönemin yüksek bir sezon aralığında olmaması nedeniyle örneklem büyüklüğüne ulaşamamış olması araştırmanın bir sınırlılığdır. Veriler 1 Ekim 2024- 31 Aralık 2024 tarihleri arasında Türkiye’de aktif olarak çalışan eylemli turist rehberlerinden toplanmıştır.

Araştırmada nicel araştırma yöntemi benimsenmiştir. Veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Hazırlanan online anket formunun linki turist rehberlerine e-posta ile gönderilmiş ve formun doldurulması sağlanmıştır. 200 turist rehberine demografik özelliklerle ilgili soruların ardından öz saygı, yaşam doyumu ve kariyer tatmini ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Öz saygıyı ölçmek için Morris Rosenberg (1965) tarafından geliştirilen Benlik Saygısı Ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçek Füsun Çetin Çuhadaroğlu tarafından (1985) Türkçe’ye çevrilmiştir. Ölçekte beşi olumlu, beşi olumsuz olmak üzere 10 madde yer almaktadır. Araştırmada ölçeğin Cronbach Alfa İç Tutarlılık Katsayısı .87 olarak hesaplanmıştır. Yaşam Doyumu ölçeği Diener, Emmons, Larsen & Griffin (1985) tarafından geliştirilmiştir. Türkçe’ye uyarlanması Dağlı ve Baysal (2016) tarafından yapılmıştır. 5’li likert tipinde olan ölçek, 5 maddeden oluşmaktadır. Bu araştırma sonucunda ölçeğin Cronbach Alfa İç Tutarlılık Katsayısı .89 olarak hesaplanmıştır. Kariyer Tatminini ölçmek için Greenhaus ve diğerleri tarafından geliştirilen (1990) 5 maddelik ölçek kullanılmıştır. Bu çalışmada ölçeğin Cronbach Alfa İç Tutarlılık Katsayısı .91 olarak hesaplanmıştır.

Araştırmada elde edilen veriler SPSS 22. istatistik programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Araştırmaya katılan turist rehberlerinin demografik özelliklerini belirlemek için frekans ve yüzde analizlerinden yararlanılmıştır. Ölçek verilerini değerlendirmek için ortalama ve standart sapma istatistiklerinden faydalanılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek üzere Kurtosis (Basıklık) ve Skewness (Çarpıklık) değerleri incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre değişkenlerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiş ve bu doğrultuda verilerin analizinde parametrik yöntemler tercih edilmiştir. Ölçeğe ait boyutlar arasındaki ilişkiler Pearson korelasyon ve lineer regresyon analizleri aracılığıyla incelenmiştir. Ayrıca katılımcıların tanımlayıcı özelliklerine göre ölçek puanlarında anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için bağımsız gruplar t-testi, tek yönlü varyans analizi (Anova) ve post hoc (Tukey, LSD) analizlerinden faydalanılmıştır.

Bulgular

Tablo 1’de turist rehberlerinin cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim düzeyi, mezun oldukları program, üye oldukları oda, ruhsatnamedeki dilleri, çalışma süresi ve çalışma kartı kapsamına ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Tablo 1. Turist Rehberlerinin Tanımlayıcı Özelliklere Göre Dağılımı

	Gruplar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	51	25,5
	Erkek	149	74,5
	Toplam	200	100
Yaş	29 ve altı	36	18,0
	30-34	49	24,5
	35-39	45	22,5
	40-44	22	11,0
	45-49	21	10,5
	50 ve üzeri	27	13,5
	Toplam	200	100
Medeni Durum	Evli	142	71,0
	Bekar	58	29,0
	Toplam	200	100
Eğitim Düzeyi	Ön Lisans	35	17,5
	Lisans	120	60,0
	Lisansüstü	45	22,5
	Toplam	200	100
Mesleki Rehberlik Eğitimi Kurum	Bakanlık Kursu (Eğitim Prog.)	43	21,5
	Ön Lisans Rehberlik Programı	54	27,0
	Lisans Rehberlik Prog.	81	40,5
	Yüksek Lisans Rehberlik Prog.	22	11,0
	Toplam	200	100
Dil 1	İngilizce	142	71,0
	Almanca	7	3,5
	Fransızca	3	1,5
	İspanyolca	4	2,0
	Rusça	10	5,0
	Arapça	13	6,5
	İtalyanca	3	1,5
	Portekizce	1	0,5
	Çince	4	2,0
	İbranice	2	1,0
	Gürcüce	4	2,0
	Diğer	7	3,5
	Toplam	200	100
Dil 2	Almanca	16	45,7
	Fransızca	2	5,7
	İspanyolca	2	5,7
	Rusça	2	5,7
	Arapça	2	5,7
	Japonca	2	5,7
	İtalyanca	1	2,9
	Portekizce	3	8,6
	İbranice	1	2,9
	Endonezce	2	5,7
	Diğer	2	5,7
	Toplam	35	100
Dil3	Arapça	2	40,0
	Diğer	3	60,0
	Toplam	5	100

Tablo 1. Turist Rehberlerinin Tanımlayıcı Özelliklere Göre Dağılımı (devamı)

Çalışma Kartı Kapsamı	Ülkesel	100	50,0
	Bölgesel	100	50,0
	Toplam	200	100
Turist Rehberliği Çalışma Süresi	1 Yıldan Az	13	6,5
	1 -5 Yıl Arası	69	34,5
	6-10 Yıl Arası	38	19,0
	11-15 Yıl Arası	25	12,5
	16 Yıl ve Üzeri	55	27,5
	Toplam	200	100
Ek İş Yapma Durumu	Evet	62	31,0
	Hayır	138	69,0
	Toplam	200	100
Bağlı Olduğunuz Oda	İstanbul Turist Rehberleri Odası	43	21,5
	Antalya Turist Rehberleri Odası	28	14,0
	İzmir Turist Rehberleri Odası	12	6,0
	Ankara Turist Rehberleri Odası	16	8,0
	Bursa Bölgesel Turist Rehberleri Odası	12	6,0
	Trabzon Bölgesel Turist Rehberleri Odası	8	4,0
	Şanlıurfa Bölgesel Turist Rehberleri Odası	16	8,0
	Çanakkale Bölgesel Turist Rehberleri Odası	13	6,5
	Aydın Turist Rehberleri Odası	17	8,5
	Nevşehir Turist Rehberleri Odası	16	8,0
	Muğla Turist Rehberleri Odası	7	3,5
	Gaziantep Bölgesel Turist Rehberleri Odası	6	3,0
	Adana Bölgesel Turist Rehberleri Odası	6	3,0
	Toplam	200	100

Tablodaki veriler, turist rehberlerinin tanımlayıcı özelliklerini ortaya koymaktadır. Cinsiyet dağılımı incelendiğinde, rehberlerin %74,5'inin erkek, %25,5'inin ise kadın olduğu görülmektedir. Yaş gruplarına göre dağılımda ise en yoğun grubun %24,5 oranıyla 30-34 yaş arası olduğu, bunu %22,5 ile 35-39 yaş grubunun izlediği dikkat çekmektedir. Rehberlerin %18'i 29 yaş ve altındayken, 50 yaş ve üzerindeki oranı %13,5'tir. Medeni durum açısından bakıldığında, katılımcıların %71'inin evli, %29'unun ise bekar olduğu belirlenmiştir. Eğitim düzeyi verileri, rehberlerin %60'ının lisans mezunu olduğunu, %22,5'inin lisansüstü eğitim aldığını ve %17,5'inin ön lisans mezunu olduğunu göstermektedir.

Mesleki rehberlik eğitimi aldıkları kurumlara bakıldığında, rehberlerin %40,5'inin lisans rehberlik programlarından mezun olduğu, %27'sinin ön lisans rehberlik programlarını tamamladığı görülmektedir. Bakanlık tarafından düzenlenen sertifika programlarından mezun olanların oranı %21,5 iken, yüksek lisans programını tamamlayanların oranı %11 olarak belirlenmiştir. Yabancı dil bilgisi açısından değerlendirildiğinde, rehberlerin %71'i İngilizce bilmektedir. Almanca (%3,5), Rusça (%5) ve diğer dillerin oranları daha düşük seviyelerdedir. İkinci dil tercihinde ise Almanca %45,7 ile ön plandadır. Üçüncü dil seçenekleri arasında Arapça ve diğer diller yer almakta, ancak kullanım oranları oldukça sınırlı kalmaktadır.

Çalışma kartı kapsamı açısından rehberlerin eşit şekilde ülkesel (%50) ve bölgesel (%50) çalıştığı görülmektedir. Turist rehberliği çalışma süresi dağılımında, %34,5 oranı ile 1-5 yıl arası deneyime sahip rehberler çoğunluğu oluştururken, 16 yıl ve üzeri deneyime sahip rehberler %27,5 oranındadır. Çalışma sonucunda rehberlerin %69'unun ek iş yapmadığı belirlenmiştir. Turist rehberlerinin %31'i ise rehberlik dışında farklı bir işte çalışmaktadır. Bağlı olunan oda dağılımında ise İRO %21,5 ile en fazla üyeye sahiptir. Bunu %14 ile ARO ve diğer odalar takip etmektedir.

Tablo 2. Öz Saygı, Kariyer Tatmini ve Yaşam Doyumunu Puan Ortalamaları

	N	Ort	Ss	Min.	Maks.	Ölçek- Min-Maks	Kurtosis	Skewness	Alpha
Öz Saygı	200	1,810	0,478	1,000	3,000	0-6	0,319	-0,511	0,876
Kariyer Tatmini	200	4,356	0,661	2,400	5,000	1-5	-0,181	-0,739	0,914
Yaşam Doyumunu	200	4,263	0,727	1,800	5,000	1-5	0,444	-0,878	0,898

Tablo 2’de yer alan bulgular, turist rehberlerinin öz saygı, kariyer tatmini ve yaşam doyumunu puanlarının ortalamalarını göstermektedir. Öz saygı puan ortalaması 1,810 (Ss=0,478) olup, bu ölçek puanlarının düşük değerinin yüksek öz saygı ifade ettiği göz önüne alındığında, katılımcıların öz saygısının genel olarak yüksek olduğu söylenebilir. Ölçek değerleri 0 ile 6 arasında değişirken, minimum ve maksimum puanlar sırasıyla 1,000 ve 3,000 olarak belirlenmiştir. Kariyer tatmini puanı incelendiğinde, ortalama değer 4,356 (Ss=0,661) olarak bulunmuş ve bu sonuç, katılımcıların kariyerlerinden büyük ölçüde tatmin olduklarını göstermektedir. Kariyer tatmini ölçeği 1 ile 5 arasında değişmekte olup, minimum puan 2,400, maksimum puan ise 5,000’dir. Yaşam doyumunu puanlarının ortalaması ise 4,263 (Ss=0,727) olarak belirlenmiştir. Bu sonuç, katılımcıların genel yaşam doyumlarının yüksek olduğunu göstermektedir. Yaşam doyumunu ölçeğinde minimum değer 1,800, maksimum değer ise 5,000’dir. Genel olarak, katılımcıların öz saygısı, kariyer tatmini ve yaşam doyumunu arasında olumlu bir dengenin mevcut olduğu söylenebilir.

Tablo 3. Öz Saygı, Kariyer Tatmini ve Yaşam Doyumunu Puanları Arasında Korelasyon Analizi

	Benlik Saygısı	Kariyer Tatmini	Yaşam Doyumunu
Öz Saygı	r 1,000 p 0,000		
Kariyer Tatmini	r -0,066 p 0,357	1,000 0,000	
Yaşam Doyumunu	r -0,011 p 0,880	0,864** 0,000	1,000 0,000

**<0,01; Pearson Korelasyon Analizi

Tablo 3’te yer alan korelasyon analizi sonuçları, öz saygı, kariyer tatmini ve yaşam doyumunu puanları arasındaki ilişkileri göstermektedir. Öz saygı ile kariyer tatmini arasındaki korelasyon katsayısı ($r = -0,066$) negatif yönde ve istatistiksel olarak anlamsızdır ($p = 0,357$). Bu, öz saygı ile kariyer tatmini arasında güçlü bir ilişki olmadığını göstermektedir. Benzer şekilde, öz saygı ile yaşam doyumunu arasında da anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($r = -0,011$, $p = 0,880$). Bu sonuç, öz saygı puanlarının yaşam doyumunu üzerinde belirgin bir etkisi olmadığını ifade etmektedir.

Öte yandan, kariyer tatmini ile yaşam doyumunu arasında güçlü ve pozitif bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($r = 0,864$, $p < 0,01$). Bu yüksek korelasyon katsayısı, kariyer tatmini arttıkça yaşam doyumunun da önemli ölçüde arttığını göstermektedir. Elde edilen bu bulgular, öz saygı ile diğer değişkenler arasındaki ilişki zayıfken, kariyer tatmini ile yaşam doyumunu arasında belirgin bir bağlantı olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 4. Öz Saygı ve Kariyer Tatmininin Yaşam Doyumunu Üzerine Etkisi

Bağımsız Değişken	Standart Edilmemiş Katsayılar		Standart Edilmiş Katsayılar	t	P	%95 Güven Aralığı	
	B	SE	B			Alt	Üst
Sabit	-0,015	0,205		-0,071	0,943	-0,418	0,389
Öz Saygı	0,070	0,054	0,046	1,286	0,200	-0,037	0,177
Kariyer Tatmini	0,953	0,039	0,867	24,212	0,000	0,875	1,031

*Bağımlı Değişken=Yaşam Doyumunu, $R=0,865$; $R^2=0,746$; $F=293,167$; $p=0,000$; Durbin Watson Değeri=1,457

Tablo 4, öz saygı ve kariyer tatmininin yaşam doyumu üzerindeki etkisini inceleyen regresyon analizi sonuçlarını göstermektedir. Modelin genel uyumu değerlendirildiğinde, açıklayıcılık oranının oldukça yüksek olduğu görülmektedir ($R = 0,865$; $R^2 = 0,746$; $F = 293,167$; $p = 0,000$). Bu, modelin yaşam doyumu değişkenindeki toplam varyansın %74,6'sını açıklayabildiğini ifade etmektedir. Ayrıca, Durbin-Watson değeri (1,457) bağımsız hata terimlerinin varlığını desteklemektedir.

Bağımsız değişkenlerden öz saygı, yaşam doyumu üzerinde anlamlı bir etkiye sahip değildir ($B = 0,070$, $SE = 0,054$, $\beta = 0,046$, $t = 1,286$, $p = 0,200$). Güven aralığı (-0,037 ile 0,177) sıfırı içerdiği için bu değişkenin etkisi istatistiksel olarak anlamsızdır.

Öte yandan, kariyer tatmini yaşam doyumu üzerinde güçlü ve anlamlı bir etkiye sahiptir ($B = 0,953$, $SE = 0,039$, $\beta = 0,867$, $t = 24,212$, $p = 0,000$). Bu bulgu, kariyer tatminindeki her bir birimlik artışın yaşam doyumunda önemli bir artışa yol açtığını göstermektedir. Güven aralığı (0,875 ile 1,031) sıfırı içermediği için bu etkiden emin olunabilir.

Sonuç olarak, modelde yaşam doyumunun en güçlü belirleyicisi kariyer tatmini olarak öne çıkmakta, öz saygının ise yaşam doyumu üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmamaktadır. Bu durum, kariyer tatmininin bireylerin genel yaşam doyumlarına önemli ölçüde katkıda bulunduğunu göstermektedir.

Tablo 5. Öz Saygı, Kariyer Tatmini ve Yaşam Doyumu Puanlarının Tanımlayıcı Özelliklere Göre Farklılaşma Durumu

Demografik Özellikler	N	Öz Saygı	Kariyer Tatmini	Yaşam Doyumu
Cinsiyet		Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS
Kadın	51	1,900±0,413	4,467±0,635	4,310±0,759
Erkek	149	1,770±0,495	4,318±0,668	4,247±0,717
t=		1,687	1,388	0,532
p=		0,068	0,167	0,595
Yaş		Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS
29 ve Altı	36	1,830±0,609	4,139±0,825	3,939±0,844
30-34	49	1,820±0,391	4,376±0,558	4,261±0,565
35-39	45	1,800±0,405	4,413±0,667	4,342±0,758
40-44	22	1,860±0,560	4,309±0,703	4,218±0,819
45-49	21	1,670±0,483	4,419±0,517	4,438±0,512
50 ve Üzeri	27	1,810±0,483	4,504±0,631	4,467±0,744
F=		0,446	1,188	2,297
p=		0,816	0,316	0,047
PostHoc=				2>1, 3>1, 5>1, 6>1 (p<0.05)
Medeni Durum		Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS
Evli	142	1,800±0,433	4,424±0,620	4,359±0,681
Bekar	58	1,810±0,576	4,190±0,733	4,028±0,786
t=		-0,101	2,299	2,986
p=		0,929	0,023	0,003
Eğitim Düzeyi		Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS
Ön Lisans	35	1,800±0,531	4,303±0,664	4,223±0,761
Lisans	120	1,790±0,447	4,422±0,599	4,312±0,673
Lisansüstü	45	1,840±0,520	4,222±0,797	4,164±0,836
F=		0,201	1,637	0,734
p=		0,818	0,197	0,481

Tablo 5. Öz Saygı, Kariyer Tatmini ve Yaşam Doyumu Puanlarının Tanımlayıcı Özelliklere Göre Farklılaşma Durumu (devamı)

Mesleki Rehberlik Eğitimi Kurum		Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS
Bakanlık Kursu (sertifika Prog)	43	2,000±0,000	4,349±0,573	4,326±0,602
Ön Lisans Rehberlik Programı	54	1,670±0,549	4,289±0,671	4,211±0,774
Lisans Rehberlik Prog.	81	1,810±0,503	4,437±0,685	4,316±0,717
Yüksek Lisans Rehberlik Prog.	22	1,730±0,550	4,236±0,714	4,073±0,865
F=		4,310	0,831	0,843
p=		0,006	0,478	0,472
PostHoc=		1>2, 1>3, 1>4 (p<0.05)		
Çalışma Kartı Kapsamı		Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS
Ülkesel	100	2,000±0,000	4,556±0,548	4,530±0,568
Bölgesel	100	1,610±0,618	4,156±0,705	3,996±0,771
t=		6,312	4,479	5,575
p=		0,000	0,000	0,000
Turist Rehberliği Çalışma Süresi		Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS
1 Yılden Az	13	2,000±0,577	3,738±0,709	3,692±0,696
1 -5 Yıl Arası	69	1,710±0,545	4,252±0,715	4,125±0,793
6-10 Yıl Arası	38	1,630±0,589	4,321±0,625	4,142±0,744
11-15 Yıl Arası	25	1,960±0,200	4,616±0,563	4,496±0,614
16 Yıl ve Üzeri	55	1,930±0,262	4,538±0,525	4,549±0,527
F=		4,302	5,811	6,266
p=		0,002	0,000	0,000
PostHoc=		1>2, 4>2, 5>2, 1>3, 4>3, 5>3 (p<0.05)	2>1, 3>1, 4>1, 5>1, 4>2, 5>2 (p<0.05)	2>1, 3>1, 4>1, 5>1, 4>2, 5>2, 4>3, 5>3 (p<0.05)
Ek İş Yapma Durumu		Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS
Evet	62	1,850±0,399	4,213±0,757	4,123±0,868
Hayır	138	1,780±0,509	4,420±0,605	4,326±0,647
t=		0,989	-2,069	-1,843
p=		0,280	0,060	0,102

F: Anova Testi; t: Bağımsız Gruplar T-Testi; PostHoc:Tukey, LSD

Tablo 5'te, öz saygı, kariyer tatmini ve yaşam doyumu puanlarının çeşitli tanımlayıcı özelliklere göre farklılaşmış farklılaşmadığı incelenmiştir. Cinsiyet değişkenine göre yapılan bağımsız gruplar t-testi sonuçlarına göre, öz saygı (p = 0,068), kariyer tatmini (p = 0,167) ve yaşam doyumu (p = 0,595) arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu durum, cinsiyetin bu üç değişken üzerinde belirgin bir etkisi olmadığını göstermektedir.

Yaş grupları arasında yapılan varyans analizi sonuçları, yaşam doyumu puanlarının yaş gruplarına göre anlamlı bir şekilde farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur (p = 0,047). Post-hoc analizler, yaşam doyumu açısından 30-34 yaş, 35-39 yaş, 45-49 yaş ve 50 yaş ve üzeri grupların 29 yaş ve altına göre daha yüksek puanlara sahip olduğunu göstermektedir. Ancak, öz saygı (p = 0,816) ve kariyer tatmini (p = 0,316) yaş grupları arasında anlamlı farklılık göstermemiştir.

Medeni durum açısından incelendiğinde, evli bireylerin hem kariyer tatmini (p = 0,023) hem de yaşam doyumu (p = 0,003) puanlarının bekar bireylere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Ancak, öz saygı puanlarında medeni duruma göre anlamlı bir fark bulunmamıştır (p = 0,929).

Eğitim düzeyi değişkenine göre yapılan analizler, öz saygı ($p = 0,818$), kariyer tatmini ($p = 0,197$) ve yaşam doyumu ($p = 0,481$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermiştir. Bu sonuçlar, eğitim düzeyinin bu değişkenler üzerinde belirgin bir etkisi olmadığını göstermektedir.

Mesleki rehberlik eğitimi kurumu değişkeni açısından öz saygı puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($p = 0,006$). Post-hoc analizler, Bakanlık kursu mezunlarının öz saygı puanlarının diğer gruplara göre daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Ancak, kariyer tatmini ($p = 0,478$) ve yaşam doyumu ($p = 0,472$) açısından anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Çalışma kartı kapsamı açısından yapılan analizler, hem öz saygı ($p = 0,000$), hem kariyer tatmini ($p = 0,000$) hem de yaşam doyumu ($p = 0,000$) puanlarının ülkesel ve bölgesel çalışanlar arasında anlamlı bir şekilde farklılaştığını göstermiştir. Ülkesel çalışma kartına sahip olanların tüm değişkenlerde daha yüksek puanlara sahip olduğu görülmektedir.

Turist rehberliği çalışma süresi değişkenine göre yapılan analizler, öz saygı ($p = 0,002$), kariyer tatmini ($p = 0,000$) ve yaşam doyumu ($p = 0,000$) arasında anlamlı farklılıklar olduğunu göstermektedir. Post-hoc analizler, daha uzun çalışma sürelerine sahip olan grupların daha yüksek puanlara sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Son olarak, ek iş yapma durumu açısından yapılan analizler, öz saygı ($p = 0,280$), kariyer tatmini ($p = 0,060$) ve yaşam doyumu ($p = 0,102$) arasında anlamlı bir farklılık olmadığını göstermiştir. Bu bulgular, ek iş yapma durumunun bu değişkenler üzerinde belirgin bir etkisi olmadığını göstermektedir.

Sonuç Tartışma ve Öneriler

Bu çalışma turist rehberlerinde öz saygı, yaşam doyumu ve kariyer tatmini arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın demografik sonuçları incelendiğinde çalışmaya katılan turist rehberlerinin çoğunluğunun erkek (%74,5) olduğu belirlenmiştir. Turist rehberliği ile ilgili yapılan çalışmalarda katılımcıların çoğunluğunun erkek olduğu görülmektedir (Akbaş & Buyruk, 2024; Çiçekli Ayyıldız & Sahilli Birdir, 2023; Köroğlu, 2011; Özkan, 2024; Tıraş, 2024). Araştırmaya katılan turist rehberlerinin yaşları incelendiğinde çoğunluğunun (%24,5) 30-34 yaş aralığında olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların çoğunluğunun (%71,0) evli ve büyük çoğunluğunun (%60) lisans düzeyinde eğitim aldığı tespit edilmiştir. Turist rehberi olabilmek için çoğunluğunun (40,5) lisans rehberlik programından mezun olduğu belirlenmiştir. Ayrıca turist rehberlerinin çalışma kartlarında yer alan dil incelendiğinde İngilizcenin (%71,0) ağırlıkta olduğu belirlenmiştir. Turist rehberlerinin (%50)'si ülkesel ve (%50)'si bölgesel çalışma kartına sahiptir. Turist rehberlerinin çoğunluğunun (34,5) 1-5 yıl arası çalıştığı, (%69)'unun ek iş yapmadığı belirlenmiştir. Turist rehberlerinin kayıtlı olduğu oda incelendiğinde çoğunluğunun (%21,5) İRO'ya üye olduğu belirlenmiştir.

200 eylemli turist rehberi üzerinde yapılan araştırmanın sonucunda turist rehberlerinin öz saygı, yaşam doyumu ve kariyer tatmin düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Gezer (2020) tarafından yapılan çalışmada turist rehberlerinin kariyer tatminlerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Fakat öz saygı, yaşam doyumu ve kariyer tatmini arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Araştırmadan elde edilen bu sonuç literatürde yer alan bazı çalışmaların sonuçları ile farklıdır. Arslan, 2019; Butkovic vd., 2020; Chow, 2005; Dienar & Dienar, 1995; Freire & Freire, 2019; Hlado vd., 2022; Marcionetti & Rossier, 2021; Pathardikar vd., 2023; Yetim, 2003 tarafından yapılan çalışmalarda öz saygı, yaşam doyumu ve kariyer tatmini arasında pozitif ilişki bulunmuştur. Fakat Seshadri, Srinivasan & Kumar

(2020) tarafından yapılan çalışmada göç eden ergen erkek çocuklarının yaşam memnuniyeti ile öz saygısı arasında negatif ilişki ve göç eden genç kadınlarda yaşam memnuniyeti ile öz saygı arasında bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir. Araştırmanın nispeten turizm sektörünün yavaşladığı aylarda ve kısıtlı rehberlere yapılması bu sonucun nedeni olmuş olabilir. Ayrıca öz saygı düzeyi yüksek olan turist rehberlerinde öz saygı kaynağı araştırmada ele alınmayan farklı bir değişkenden kaynaklanıyor olabilir. Öz saygı daha çok bireyin genel benlik algısını yansıtmaktadır. Fakat yaşam doyumu çevresel koşullar, yaşam standartları ve mesleki durumlarla şekillenebilir. Öz saygı daha içselken yaşam doyumu ise büyük oranda çevresel faktörlerden etkilenebilir. Kariyer tatmini kavramı da çalışma koşulları, ücret ve sektörün genel yapısı gibi pek çok dışsal faktöre bağlıdır.

Araştırmada elde edilen diğer bir sonuç turist rehberlerinde kariyer tatmini arttıkça yaşam doyumunun da arttığıdır. Elde edilen bu sonuç literatürdeki benzer çalışmalarla da desteklenmektedir (Güneş & Özan, 2022; Hagmaier vd., 2018; Lounsbury vd., 2004). Bu çalışmalarda kariyer tatmini ve yaşam doyumu arasında pozitif ilişki belirlenmiştir.

Çalışmada daha yüksek yaş grubundaki rehberlerin yaşam doyumlarının daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Yaşın yaşam doyumunu etkilediğini gösteren çeşitli çalışmalara rastlanmıştır (Güldür & Yaşartürk, 2020; Ünal, Karlıdağ & Yoloğlu, 2001). Yaş ve meslek yılının artması ile yaşam doyum düzeyi de artmıştır.

Ayrıca evli turist rehberlerinin bekarlara göre hem yaşam doyumları hem de kariyer tatminleri daha yüksek olarak belirlenmiştir. Medeni durumun yaşam doyumuna etki ettiğini gösteren çalışmalar literatürde (Çiçekli Ayyıldız & Sahilli Birdir, 2023; Çetinkaya & İstanbullu Dinçer, 2021; Deveci & Aymankuy, 2021) yer almaktadır. Fakat Gezer (2020) medeni durum ile kariyer tatmini arasında anlamlı bir ilişki bulamamıştır. Ülkesel çalışma kartına sahip turist rehberlerinin hem öz saygı düzeyleri hem de yaşam ve kariyer tatminleri daha yüksek belirlenmiştir. Rehberlik alan sahasının ülkesel rehberlerde daha geniş olması, farklı kültürlerle farklı bölgelere bölgesel rehberlere göre daha fazla turlar düzenlemeleri bu sonucun nedeni olabilir. Ayrıca daha uzun yıllar rehberlik yapmış kişilerin öz saygı düzeyleri, yaşam doyumları ve kariyer tatminleri daha yüksek olarak tespit edilmiştir. İş yaşamında elde ettikleri deneyim rehberlerin hem öz saygılarına hem yaşam ve kariyer tatminlerini etkilemiş olabilir. Çiçekli Ayyıldız & Sahilli Birdir, (2023) çalışmasında meslek süresi daha fazla olan turist rehberlerinin yaşam doyumlarının da fazla olduğunu bulmuşlardır.

Bu çalışma kolayda örnekleme yöntemiyle ulaşılan 200 eylemli turist rehberi ile sınırlıdır. Bu durum elde edilen bulguların tüm turist rehberleri evrenine genellenmesini sınırlandırmaktadır. Bundan sonraki çalışmalarda öz saygı ile tükenmişlik, kaygı düzeyi, problem çözme durumu, iş tatmini, işten ayrılma niyeti gibi konular çalışılabilir. Nicel çalışmaların yanı sıra nitel yöntemler de kullanılarak turist rehberleri üzerinde çalışmalar yapılabilir.

Ayrıca kadın rehberlerin sektörde daha fazla yer alması için çeşitli çalışmalar yapılabilir. Genç rehberlerin de kariyer tatmininin daha yüksek olması için çeşitli uzmanlaşma eğitimleri verilebilir. Turizm sektöründe faaliyet gösteren paydaşlar rehberlerin mesleki gelişimlerini destekleyici eğitim ve uzmanlaşma programları düzenleyebilir.

Rehberlik mesleği doğası gereği çevresel koşullardan ve sektörel faktörlerden etkilenmektedir. Bu nedenle rehberlerin yaşam doyum ve kariyer tatmin düzeylerinin artması için paydaşlar tarafından gelir istikrarını artırıcı ve çalışma sürelerini dengeleyici düzenlemeler yapılabilir. Rehber odaları ve TUREB tarafından rehberlerin mesleki

güvencelerini güçlendirmeye yönelik sosyal destek programları geliştirilebilir. Kamu kurumları ve yerel yönetimler mesleğin sürdürülebilirliği için çalışma koşullarını iyileştiren çalışmalar yapabilir.

Beyan

Bu çalışmanın yapılabilmesi için kullanılan soruların 27 Eylül 2024 tarihinde Bursa Uludağ Üniversitesi Araştırma ve Yayın Etik Kurulunca 2024/09 oturumunda 56 karar sayısı ile etik olarak uygunluğuna karar verilmiştir.

KAYNAKÇA

- Akbaş, Y. Z., & Buyruk, L. (2024). İşe tutkunluk ve iş-aile çatışmasının yaşam doyumuna etkisi: turist rehberlerine yönelik bir araştırma. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(2), 718-735. <http://doi:10.33206/mjss.1273025>.
- Akgün, A. (2024). Mesleki aidiyet ve kariyer bağlılığının mesleki tükenmişlik sendromu üzerine etkisi: turist rehberleri üzerine bir araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Albuz, N. (2018). Profesyonel turist rehberlerinin turizm sektörü içindeki yeri ve önemi. Albuz, N., Çakmak, T. F., Eren, A., Tekin, Ö., Güven Yeşildağ, N. (Ed.). *Turist Rehberliğine Giriş* (s.17- 48) içinde. Ankara: Detay Yayıncılık
- Alrawadieh, Z., Çetin, G., Dinçer, M.Z., & İstanbullu Dinçer, F. (2018). Exploring quality of work life and life satisfaction of tour guides: An emotional labor perspective [Konferans Sunumu]. 8 Th Advances in Hospitality and Tourism Marketing and Management (Ahtmm) Conference Proceedings, Bangkok-Thailand.
- Arslan, G. (2019). Mediating role of the self-esteem and resilience in the association between social exclusion and life satisfaction among adolescents. *Personality and Individual Differences* 151, 1-6. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2019.109514>.
- Aytekin, E. (2023). Turist rehberi adaylarının hoşgörü eğilimlerinin kariyer beklentilerine etkisi, *Turist Rehberliği Dergisi*, 6(1), 29-51. <https://doi.org/10.34090/tured.1289660>.
- Bardakçı, S. & Arslan, R. (2025). Ölçek ve Anket Uygulamalarında Örneklem Problemi. In: Kırbaş, A. (ed.), *Sosyal Bilimlerde Güncel Araştırmalar*. Özgür Yayınları. DOI: <https://doi.org/10.58830/ozgur.pub916.c3826>.
- Barutçu Yıldırım, F., & Demir, A. (2017). Kendini engellemenin yordayıcıları olarak öz saygı, öz anlayış ve akademik özyeterlilik. *Ege Eğitim Dergisi*, 18(2), 676-701. <https://doi.org/10.12984/egeefd.315727>.
- Bozkurt, Ö., Yemenici, A. D., & Özkara, M. (2020). Genç nesilde başarı odaklı motivasyon ve öz saygının kariyer stresi ile ilişkisi. *Uluslararası Turizm, Ekonomi ve İşletme Bilimleri Dergisi*, 4(1), 56–66.
- Böhm, F., & Blickle, G. (2025). “I can't get no satisfaction!” The critical role of political skill for workplace status and career satisfaction in grandiose narcissism. *Acta Psychologica* 256, 1-10. <https://doi.org/10.1016/j.actpsy.2025.104982>
- Butkovic, A., Tomas, J., Spanic, A. M., Vukasovic Hlupic, T., & Bratko, D. (2020). Emerging adults versus middle-aged adults: Do they differ in psychological needs, self-esteem and life satisfaction. *Journal of Happiness Studies*, 21, 779–798. <https://doi.org/10.1007/s10902-019-00106-w>

- Cansu, E. (2025). The mediating role of career mindfulness in the effect of virtual reality attitude with curiosity and exploration levels on satisfaction with life: a study on tourist guide candidates. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ankara.
- Chow, H. P. H. (2005). Life satisfaction among university students in a Canadian prairie city: A multivariate analysis. *Social Indicators Research*, 70, 139-150.
- Çetinkaya, Ö., & İstanbullu Dinçer, F. (2021). Profesyonel turist rehberlerinin iş yaşam dengelerinin tükenmişlik ve yaşam doyumuna olan etkisi. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 18(1), 185-205. <https://doi.org/10.24010/soid.838062>
- Çetinkaya, Ö., & İstanbullu Dinçer, F. (2021a). Covid-19 sürecinde turist rehberlerinin çalışma motivasyonları ve yaşam doyumlarının analizi. *Turist Rehberliği Dergisi*, 4(1), 19-32.
- Çiçekli Ayyıldız, S., & Sahilli Birdir S. (2023). Turist rehberlerinin iş ve yaşam doyumunun mesleki bağlılık düzeylerine etkisi. *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(1), 36-57.
- Çuhadaroğlu, F. (1986). Adolesanlarda benlik saygısı [Uzmanlık Tezi, Hacettepe Üniversitesi].
- Dağlı, A., & Baysal, N. (2016). Yaşam doyumunu ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(59), 1250-1262. <https://doi.org/10.17755/esosder.263229>
- Demirel, N., Yumuk, Y., & Hacıoğlu, N. (2021). İş-aile rol çatışması ve kariyer devamlılığı ilişkisi: kadın turist rehberleri üzerine bir değerlendirme. *Turist Rehberliği Dergisi*, 4(1), 48-63.
- Deveci, B., & Aymanıkuy, Y. (2021). Turist rehberlerinin yaşam doyumunu etkileyen sosyo-demografik özelliklerin incelenmesine yönelik bir araştırma. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24 (45), 527-555. <https://doi.org/10.31795/baunsobed.869709>
- Diener, E., & Diener, M. (1995) 'Cross-cultural correlates of life satisfaction and self-esteem', *Journal of Personality and Social Psychology* 68, 653–663.
- Diener, E., Emmons, R. A., Larsen, R. J., & Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of Personality Assessment*, 49 (1), 71-75.
- Diener, E., Lucas, R. E., & Oishi, S. (2002). Subjective well-being: The science of happiness and life satisfaction. *Handbook of Positive Psychology*, 2, 63-73.
- Düzgün, E. (2023). Turist rehberliği mesleğine genel bakış. Düzgün, E. (Ed). Örnek Olaylarla Turist Rehberliği (s.16-38) içinde. Ankara: Detay Yayıncılık
- Freire, T., & Ferreira, G. (2019). Do I need to be positive to be happy? Considering the role of self-esteem, life satisfaction, and psychological distress in Portuguese adolescents' subjective happiness. *Psychological Reports*, 123(4), 1064–1082. <https://doi.org/10.1177/0033294119846064>
- Gezer, M. (2020). Profesyonel turist rehberlerinde toplumsal cinsiyet rolü, iş-yaşam dengesi ve kariyer tatmini ilişkileri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Giri, A. (2020). Self-harm behavior among adolescent students of higher secondary schools of Kathmandu Valley, Nepal. *Journal of Health and Allied Sciences*, 10(1), 52–58. 10.37107/jhas.149.

- Greenhaus, J. H., Parasuraman, S., & Wormley, W. (1990). Effects of race on organizational experiences, job performance evaluations, and career outcomes. *Academy of Management Journal*, 33(1), 64-96.
- Güçray, S. (1993). Çocuk yuvasında ve ailesinin yanında kalan 9-10-11 yaş çocuklarının öz-saygı gelişimini etkileyen bazı faktörler. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 3(3), 58-66. <https://doi.org/10.21560/spcd.45346>.
- Güçray, S. S. (2001). Ergenlerde karar verme davranışlarının öz saygı ve problem çözme becerileri algısı ile ilişkisi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(8), 106-121.
- Güldür, B.B., & Yaşartürk, F. (2020). Okul öncesi öğretmenlerinin rekreasyon faaliyetlerine katılımındaki fayda ve yaşam doyum düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 495-506.
- Günel, G. (2022). Sınırsız ve çok yönlü kariyer tutumları: turist rehberleri üzerine bir araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.
- Güneş, N., & Özcan, M. (2022). Öğretmenlerde iş aile çatışmasının kariyer tatmini ve yaşam doyumuna etkisi. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 08 Özel Sayı, 358-364.
- Hagmaier, T., Abele, E. A., & Goebel, K. (2018). How do career satisfaction and life satisfaction associate? *Journal of Managerial Psychology*, 33 (2), 142-160. doi/10.1108/JMP-09-2017-0326
- Hlad'o, P., Juhaňák, L., Hloušková, L., & Lazarová, B. (2022). Exploring the roles of career adaptability, self-esteem, and work values in life satisfaction among emerging adults during their career transition. *Emerging Adulthood*, 10(1) 135-148, 10.1177/21676968211012586.
- Kale, E., & Günel, G. (2022). Turist rehberlerinin çok yönlü/sınırsız kariyer tutumlarının kariyer başarısı ve kariyer bağlılığına etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(3), 872-887. <https://doi.org/10.31592/aeusbed.1106764>
- Korzynski, P., Protsiuk, O., & Turnley, W. H. (2025). Managing impressions via social media: The influence of self-promotion, ingratiation, and exemplification on job leads and career satisfaction, *European Management Journal*, 1-11. doi.org/10.1016/j.emj.2025.02.003.
- Köroğlu, Ö. (2011). İş doyumunu ve motivasyon düzeylerini etkileyen faktörlerin performansla ilişkisi: Turist rehberleri üzerine bir araştırma. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Kurnaz, M. F., Teke, E., & Günaydın, H. A. (2020). Relationship between self-esteem and life satisfaction: A meta-analysis study. *Research on Education and Psychology (REP)*, 4(2), 236-253.
- Lars, D., & Ferguson, R. (2020). Why stigmatized adolescents bully more: The role of self-esteem and academic-status insecurity. *International Journal of Adolescence and Youth*, 25(1), 305-318. <https://doi.org/10.1080/02673843.2019.1622582>.
- Lin, Z., Chen, Y., & Filieri, L. (2017). Resident-tourist value co-creation: The role of residents' perceived tourism impacts and life satisfaction. *Tourism Management* 61, 436-442. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2017.02.013>

- Lounsbury, J. W., Loveland, J. M., Sundstrom, E. D., Gibson, L. W., Drost, A. W., & Hamrick, F. L. (2003). An Investigation of Personality Traits in Relation to Career Satisfaction. *Journal Of Career Assessment, 11*(3), August, 287-307, 10.1177/1069072703254501.
- Lounsbury, J. W., Park, S. H., Sundstrom, E., Williamson, J. M., & Pemberton, A. E. (2004). Personality, Career Satisfaction, and Life Satisfaction: Test of a Directional Model. *Journal of Career Assessment, 12*(4), November, 395-406, 10.1177/1069072704266658.
- Lv, L., Chen, S., Liu, G. G., & Benckendorff, P. (2024). Enhancing customers' life satisfaction through AI-powered personalized luxury recommendations in luxury tourism marketing. *International Journal of Hospitality Management, 123*, 1-9. <https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2024.103914>
- Lyubomirsky, S., Tkach, C., & Dımatteo Robin M. (2006). What are the differences between happiness and self-esteem? *Social Indicators Research (2006) 78*, 363–404.
- Ma, E., Zhang, Y., Xu, Zeng F., Wang, D., & Kim, Sunny M. (2021). Feeling empowered and doing good? A psychological mechanism of empowerment, self-esteem, perceived trust, and OCBs. *Tourism Management 87*, 1-12. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2021.104356>
- Marcionetti, J., & Rossier, J. (2021). A Longitudinal study of relations among adolescents' self-esteem, general self-efficacy, career adaptability, and life satisfaction. *Journal of Career Development, 48*(4), 475-490. <https://doi.org/10.1177/0894845319861691>
- Orth, U., & Robins, R. W. (2019). Development of self-esteem across the lifespan. In D. P. McAdams, R. L. Shiner, & J. L. Tackett (Eds.), *Handbook of personality development* (pp. 328-344). New York, NY: Guilford.
- Öksüz, M. A., & Yaycı, L. (2024). Duygusal zekâ, umut, öz saygı ve yaşam doyumunun çeşitli sosyodemografik değişkenler açısından incelenmesi. *The Journal of Happiness and Well-Being, 10* (17), 45-64. 10.32739/usmut.2024.10.17.113
- Özkan, Ş. (2024). Aşırı turizmin turist rehberliği mesleği üzerine etkileri: istanbul tarihi yarımada örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Öztor, Z. (2024). Kadın turist rehberlerinin kariyer adanmışlığının kariyer kararlarına etkisi: mesleki motivasyonun aracı rolü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sakarya.
- Pathardikar, A. D., Maurya, K. K., Sahu, S., & Singh, A. P. (2023). Role-overload and self-esteem affecting teachers career satisfaction: Serial mediation through work engagement and job satisfaction. *Psychology in the Schools, 60*, 5227–5244. <https://doi.org/10.1002/pits.23036>
- Rosenberg, M. (1965). *Society and the Adolescent Self-Image*. New Jersey: Princeton University Press.
- Seshadri, R., Srinivasan, R., & Kumar, V. (2020). An exploratory study to understand and examine the nature and type of relationship between self-esteem, life satisfaction and adjustment among male and female migrant students. *Indian J Mental Health, 7*(2), 105-111.

- Spurk, D., Abele, A. E., & Volmer, J. (2011). The career satisfaction scale: longitudinal measurement invariance and latent growth analysis. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, 84(2), 315–326. <https://doi.org/10.1111/j.2044-8325.2011.02028.x>
- Srikanth, P. B., & Israel, D. (2012). Career commitment & career success: mediating role of career satisfaction. *Indian Journal of Industrial Relations*, July, 48(1), 137-149.
- Supervía Usan P., Bordas, Salavera, C., Robres, Ouilez A., Blasco, Lozano R., & Coscolluela, Latorre C. (2023). Empathy, self-esteem and satisfaction with life in adolescent. *Children and Youth Services Review* 144, 1-7. <https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2022.106755>
- TDK. (2024). Öz Saygı. <https://sozluk.gov.tr/>. adresinden 18 Ekim 2024 tarihinde alınmıştır.
- TUREB. (2025). <https://www.tureb.org.tr/RehberIstatistik> adresinden 10 Temmuz 2025 tarihinde alınmıştır.
- Tıraş, M. B. (2024). Turist rehberliği mesleğinde iş stresi olgusu ve algılanan stresin görev performansına etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Ünal, S., Karlıdağ, R., & Yoloğlu, S. (2001). Hekimlerde tükenmişlik ve iş doyumunu düzeylerinin yaşam doyumunu düzeyleri ile ilişkisi. *Klinik Psikiyatri*, 4, 113-118.
- 6326 Sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu. (2025). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6326.pdf> adresinden 10 Mayıs 2025 tarihinde alınmıştır.
- WFTGA (2025). Tourist Guide. <https://wftga.org/about/> adresinden 6 Mayıs 2025 tarihinde alınmıştır.
- Yapıcı, A., & Kayıklık, H. (2005). Ruh sağlığı bağlamında dindarlığın öz saygı ve kaygı ile ilişkisi: Çukurova üniversitesi örneği. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 3(9), 177-206.
- Yenipınar, U. (2019). Turist rehberliği mesleği. Köroğlu, Ö, Güzel, Ö. (Ed.). Kavramdan Uygulamaya Turist Rehberliği Mesleği (s.1-26) içinde. Nobel: Ankara Yayıncılık.
- Yetim, U. (2003). The impacts of individualism/collectivism, self-esteem, and feeling of mastery on life satisfaction among the Turkish university students and academicians, *Social Indicators Research* 61, 297–317.

The Relationship Between Self-Esteem, Life Satisfaction, and Career Satisfaction Among Tourist Guides

Ayşen ACUN KÖKSALANLAR

Uludağ University, İznik Vocational School, Bursa/Türkiye

Extended Summary

According to the Tourist Guiding Profession Law No. 6326, the profession of tourist guiding is defined as “the act of accompanying domestic or foreign tourists, either individually or in groups, using a language selected prior to the tour, for the purpose of interpreting and presenting the country’s cultural, tourism-related, historical, environmental, natural, social, or similar values and assets in alignment with national cultural and tourism policies, without engaging in activities that fall under the scope of travel agency operations; or the execution and management, on behalf of a travel agency, of tour programs organized by said agencies as outlined in their written documentation and sold to consumers.” Under this law, the authority to practice guiding is granted, and individuals operating within this framework are designated as tourist guides. The World Federation of Tourist Guide Associations (WFTGA, 2025) defines a tourist guide as “a person who guides visitors in the language of their choice and interprets the cultural and natural heritage of an area, and who normally possesses an area-specific qualification issued and/or recognized by the relevant authority.”

Tourist guides are among the most critical stakeholders in the tourism sector, playing a significant role in introducing tourists to the importance of artifacts in ancient cities and museums throughout the tour, making them aware of the cultural value of heritage assets, and contributing to country promotion, national image, and tourist satisfaction (Albuz, 2018; Düzgün, 2023; Yenipınar, 2019). Given their pivotal role in the tourism industry, assessing the levels of self-esteem, life satisfaction, and career satisfaction of tourist guides is considered important. This is because the concept of self-esteem plays a fundamental role in individuals’ personal development (Orth & Robins, 2019). Existing studies indicate that individuals’ levels of self-esteem significantly influence both their social and professional lives.

The primary aim of this study is to investigate the relationship between self-esteem, life satisfaction, and career satisfaction among tourist guides. In line with this objective, the study seeks to answer the following research questions:

- Is there a significant relationship between tourist guides’ level of self-esteem, life satisfaction, and career satisfaction?
- Do sociodemographic variables such as gender, age, marital status, and professional experience lead to statistically significant differences in tourist guides’ levels of self-esteem, life satisfaction, and career satisfaction?

The questionnaire used in this study was reviewed and approved for ethical compliance by the Research and Publication Ethics Committee of Bursa Uludağ University during its 2024/09 session on September 27, 2024, with decision number 56. The study population consisted of actively practicing tourist guides. Data were collected between October 1 and December 31, 2024, from professional tourist guides actively working in Turkey. The study sample comprised 200 tourist guides selected using the convenience sampling method.

A quantitative research design was adopted, and data were collected through a structured questionnaire. The link to the online questionnaire form was distributed to tourist guides via email, and participants were asked to complete the form. Following questions on demographic characteristics, respondents were asked to answer items related to self-esteem, life satisfaction, and career satisfaction. To measure self-esteem, the Rosenberg Self-Esteem Scale developed by Morris Rosenberg (1965) was employed. The Turkish adaptation of the scale was conducted by Füsün Çetin Çuhadaroğlu (1985). The scale consists of 10 items: five positively worded and five negatively worded. In this study, the Cronbach's alpha reliability coefficient for the self-esteem scale was calculated as .87. Life satisfaction was measured using the Satisfaction with Life Scale (SWLS) developed by Diener, Emmons, Larsen, and Griffin (1985), and adapted into Turkish by Dağlı and Baysal (2016). This 5-item scale uses a 5-point Likert format. The Cronbach's alpha for this scale was found to be .89 in the current study.

Career satisfaction was assessed using a 5-item scale developed by Greenhaus et al. (1990). The Cronbach's alpha reliability coefficient for this scale in the present study was .91.

The data collected for this study were analyzed using the SPSS 22 statistical software. To determine the demographic characteristics of the participating tourist guides, frequency and percentage analyses were conducted. To assess the scale data, means and standard deviation statistics were utilized. In order to evaluate whether the data followed a normal distribution, kurtosis and skewness values were examined. Based on the results, the variables were found to be normally distributed, and accordingly, parametric statistical methods were employed for further analysis. Relationships among the sub-dimensions of the scales were analyzed using Pearson correlation and linear regression analyses. Additionally, to determine whether there were statistically significant differences in scale scores based on participants' descriptive characteristics, independent samples t-tests, one-way analysis of variance (ANOVA), and post hoc analyses (Tukey, LSD) were conducted.

This study was conducted to examine the relationship between self-esteem, life satisfaction, and career satisfaction among tourist guides. An analysis of the demographic findings reveals that the majority of participants were male (74.5%). This is consistent with previous studies on tourist guiding, which similarly report a male-dominated participant profile (Akbaş & Buyruk, 2024; Çiçekli Ayyıldız & Sahilli Birdir, 2023; Köroğlu, 2011; Özkan, 2024; Tıraş, 2024). In terms of age, most respondents (24.5%) were between 30–34 years old. A significant proportion (71.0%) were married, and the majority (60%) held a bachelor's degree. It was also identified that a large percentage (40.5%) had graduated from a bachelor's level tourist guiding program, which is a common academic path to entering the profession. An analysis of the language listed on the guides' professional licenses showed that English was the predominant language (71.0%). Regarding license types, tourist guides were evenly split, with 50% holding a national license and 50% holding a regional license. In terms of professional experience, the majority (34.5%) had been working in the field for 1–5 years, and a substantial portion (69%) reported that they did not have secondary employment. An examination of professional association membership revealed that the highest percentage of participants (21.5%) were members of the Istanbul Tourist Guides Chamber (İRO).

The results of the study conducted with 200 actively practicing tourist guides revealed that participants reported high levels of self-esteem, life satisfaction, and career satisfaction. These findings align with the results of Gezer (2020), who also found that tourist guides exhibit high levels of career satisfaction. However, no statistically significant relationship was found between self-esteem, life satisfaction, and career satisfaction in the current study.

This outcome diverges from several studies in the existing literature, which report positive correlations among these variables (Arslan, 2019; Butkovic et al., 2020; Chow, 2005; Diener & Diener, 1995; Freire & Freire, 2019; Hlado et al., 2022; Marcionetti & Rossier, 2021; Pathardikar et al., 2023; Yetim, 2003). By contrast, the study conducted by Seshadri, Srinivasan, and Kumar (2020) found a negative relationship between life satisfaction and self-esteem among adolescent male migrants and no significant relationship among young female migrants, suggesting that contextual and demographic factors may influence such associations. The absence of significant correlations in the present study may be attributed to the timing of the data collection, which took place during months when tourism activity is relatively low, or to the limited sample size. Furthermore, among tourist guides with high self-esteem, the source of self-esteem may derive from other variables not examined in this study.

Another key finding of the research is the positive association between career satisfaction and life satisfaction among tourist guides, indicating that as career satisfaction increases, so does life satisfaction. This result is consistent with findings from similar studies in the literature (Güneş & Özan, 2022; Hagmaier et al., 2018; Lounsbury et al., 2004), all of which confirm a positive correlation between career satisfaction and life satisfaction.

The study found that tourist guides in older age groups reported higher levels of life satisfaction. This finding is supported by previous research indicating that age has a positive impact on life satisfaction (Güldür & Yaşartürk, 2020; Ünal, Karlıdağ & Yoloğlu, 2001). As both age and years of professional experience increased, so did levels of life satisfaction.

Additionally, married tourist guides were found to have higher levels of both life satisfaction and career satisfaction compared to their single counterparts. The influence of marital status on life satisfaction has been well-documented in the literature (Çiçekli Ayyıldız & Sahilli Birdir, 2023; Çetinkaya & İstanbullu Dinçer, 2021; Deveci & Aymanıkuy, 2021). However, Gezer (2020) did not identify a significant relationship between marital status and career satisfaction. Tourist guides holding a national guiding license were found to exhibit higher levels of self-esteem, life satisfaction, and career satisfaction. One potential explanation for this could be that national guides operate within a broader guiding territory and have more frequent opportunities to conduct tours in diverse regions and cultures compared to regional guides. Moreover, guides with longer professional tenure reported higher levels of self-esteem, life satisfaction, and career satisfaction. The experience gained over the course of their careers may positively influence their self-perception and overall satisfaction. This is consistent with the findings of Çiçekli Ayyıldız & Sahilli Birdir (2023), who reported that tourist guides with more years of experience exhibited higher levels of life satisfaction.

Ek 1. Etik Kurul İzni

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİK KURULLARI
(Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etik Kurulu)
TOPLANTI TUTANAĞI

OTURUM TARİHİ
27 EYLÜL 2024

OTURUM SAYISI
2024-09

KARAR NO 56: İznik Meslek Yüksekokulu Müdürlüğü'nden alınan Turist Rehberliği Programında görevli Doç. Dr. Ayşen ACUN KÖKSALANLAR'ın "Turist Rehberlerinde Öz Saygı, Yaşam Doyumu ve Kariyer Tatmini İlişkisi" konulu araştırma çalışması kapsamında uygulanacak anket sorularının değerlendirilmesine geçildi.

Yapılan görüşmeler sonunda; İznik Meslek Yüksekokulu Müdürlüğü'nden alınan Turist Rehberliği Programında görevli Doç. Dr. Ayşen ACUN KÖKSALANLAR'ın "Turist Rehberlerinde Öz Saygı, Yaşam Doyumu ve Kariyer Tatmini İlişkisi" konulu araştırma çalışması kapsamında uygulanacak anket sorularının fikri, hukuki cezai ve idari bakımından metot ve ölçeğine ilişkin sorumluluğu başvurucuya ait olmak üzere uygun olduğuna oybirliği ile karar verildi. Sorulara verilecek cevaplar ceza kanunları bakımından suç teşkil etmesi durumunda ilgili makamlara bildirme yükümlülüğü ilgili araştırmacılara (sorumlu, yardımcı, danışman ve diğerleri) aittir.